

W Polsce **wzrasta ogólna liczba zatruć i śmierci** z powodu sięgania po nowe narkotyki.

Przykłady:

- Dziewięciu nastolatków trafiło do szpitala w Krotoszynie (woj. wielkopolskie) z dziwnymi objawami. Mieli drgawki, wymiotowali, tracili przytomność. Okazało się, że wszyscy zażyli te same dopalacze. Nabyli je od dwóch rówieśników, którzy sami mieszcali odczynniki chemiczne z tytoniem. Sprawcy mieli niespełna 16 lat.
- Wyglądali, jakby po prostu siedzieli. Ale wszyscy byli nieprzytomni. Trzech z czterech mężczyzn znalezionych w Kwiatkowicach (woj. lubuskie) zmarło. Dwóch 40-latków i 35-latka zabiły dopalacze. Mężczyźni zażyli je po raz pierwszy.
- Ataki duszności, dławienie, pieczenie, wymioty oraz konwulsje - z takimi objawami do szpitali trafiło trzynaście osób w wieku od 14 do 30 lat. Wszyscy są mieszkańcami Trzebiatowa (Zachodniopomorskie). Po wstępnych badaniach ustalono, że przyczyną zatrucia było zażycie środków psychoaktywnych. Zatrzymano podejrzanego o handel nimi 18-letniego Aleksandra N. Grozi mu do 8 lat więzienia.
- Poznańska prokuratura oskarżyła pięciu mężczyzn o obrót narkotykami. Wśród nich jest Kamil K., który poczęstował 14-latkę marihuaną połączoną z dopalaczami - potwierdza prokurator. Dziewczyna w sierpniu ubiegłego roku trafiła do szpitala w stanie krytycznym, nie udało się jej uratować.

Ogólna **informacja o problemie**

Narkotyki charakteryzują się możliwością wywoływania stanu przyzwyczajenia, a nawet przymusu ich dalszego stosowania. Różnego rodzaju substancje psychoaktywne - wykazując taki rodzaj działania, że osobie zażywającej sprawia ono przyjemność i poprawia samopoczucie - niosą ryzyko powstawania zależności psychicznej. Będzie się ona wyrażać regularną chęcią przeżywania różnych sytuacji pod wpływem narkotyku. Możliwość wytworzenia tego rodzaju zależności jest wspólnym mianownikiem właściwie wszystkich narkotyków. Jednak to, czy się ona wytworzy, zależy głównie od rodzaju narkotyku, cech osobowościowych i sytuacji osoby eksperymentującej z narkotykiem.

Jeśli powstanie ten rodzaj zależności, to będzie się charakteryzować silną potrzebą i niekontrolowanym pragnieniem ponownego przyjęcia danej substancji.

Dużą rolę odgrywa także wiek osób sięgających po środki odurzające. Jest nieomal prawidłowością, że Ci dorośli, którzy uzależnili się od narkotyków pierwsze eksperymenty z nimi zaczęli w wielu kilkunastu lat, kiedy emocjonalnie dopiero dojrzewali. Innym rodzajem uzależnienia, jest zależność fizyczna, która dotyczy tylko niektórych grup narkotyków.

Zależność taka, to wynik adaptacji układu nerwowego do obecności danej substancji psychoaktywnej. Fizjologiczne mechanizmy powstawania zależności fizycznej przebiegają rozmaicie w przypadku różnych grup narkotyków.

Przykładem mogą być barbiturany, których działanie wpływa na osłabienie aktywności neuronów. Przy nagłym odstawieniu barbituranów neurony te stają się nadaktywne prowadząc do wielu zaburzeń w czynnościach fizjologicznych organizmu.

Zaburzenia, wywołane odstawieniem substancji, od której organizm jest uzależniony nazywa się zespołem abstynencyjnym lub objawami odstawienia. Zespół abstynencyjny może mieć różny charakter, w zależności od rodzaju środka, który spowodował uzależnienie; może mieć też różne natężenie - zależy to od długości okresu stosowania tego środka, jak również od wielkości przyjmowanych dawek. Zespół abstynencyjny będzie miał zawsze bardzo nieprzyjemny dla uzależnionego przebieg i jego rezultatem będzie poszukiwanie substancji w celu zniesienia takiego stanu.

Uważa się, że wielkość przyjmowanych dawek narkotyku wywołującego zależność fizyczną musi ulegać podwyższeniu, gdyż każda kolejna porcja narkotyku powoduje słabszą na niego reakcję organizmu. Zjawisko to nazywane jest tolerancją. Przy jego występowaniu, w celu uzyskania tych samych efektów konieczne jest stałe zwiększanie dawki. Powstawanie tolerancji najlepiej potwierdza fakt, że niektórzy narkomani przyjmują dawki heroiny, które wielokrotnie przewyższają dawki śmiertelne.

W kontekście społecznym mówi się również o powstawaniu uzależnienia środowiskowego, które obejmuje całą gamę sytuacji i zachowań wymuszonych przez zdobywanie i stosowanie narkotyków. Ten rodzaj zależności pogłębia się znacznie w przypadku stosowania substancji odurzających, które są nielegalne.

Skutki używania narkotyków

Problem nadużywania substancji uzależniających jest to tyle poważny, że większość osób, które ich używają nie leczy się, a nawet nie zdaje sobie sprawy z tego, jak poważne ma problemy ze zdrowiem. Uzależnienie od substancji psychoaktywnych rodzi szereg problemów zdrowotnych dla człowieka. Mogą być to m.in. śmiertelne zatrucia (przedawkowania), ostre i przewlekłe zaburzenia psychiczne, zaburzenia funkcjonowania poszczególnych narządów lub całego organizmu. Wszystko to prowadzi do obniżenia jakości życia i jego skrócenia.

Uzależnienia są przyczyną niebagatelnych szkód społecznych. Na poziomie funkcjonowania rodziny prowadzą do poważnych problemów natury emocjonalnej i ekonomicznej. Na poziomie społeczeństw prowadzą do rosnących kosztów opieki medycznej, powiększania się grupy osób chorych i niepełnosprawnych.

Około 50% wszystkich samobójstw popełnianych jest pod wpływem substancji psychoaktywnych, a do więcej niż połowy śmiertelnych wypadków drogowych przyczynia się osłabienie zdolności motorycznych kierowców z powodu alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych.

Rozprzestrzenianie się chorób przenoszonych przez krew, wśród nich HIV/AIDS i wirusowego zapalenia wątroby jest w dużej mierze skutkiem używania narkotyków drogą dożylną. Zjawisko używania narkotyków przez poszczególne jednostki ma z reguły także określone negatywne konsekwencje dla ich najbliższego otoczenia oraz zakłóca prawidłowe funkcjonowanie całego społeczeństwa rodząc szereg szkód i kosztów. Dlatego też używanie narkotyków nie może być kwestią społecznie obojętną.

Ogólna charakterystyka najpopularniejszych narkotyków występujących w Polsce

Narkotyki dzielimy na uzależniające psychicznie i fizycznie. Za uzależniające fizyczne uznaje się substancje psychoaktywne o najwyższym potencjale uzależniającym, m. in. **heroinę** i **amfetaminę**, natomiast do narkotyków uzależniających psychicznie zalicza się np. **marihuane**.

Kokaina – bardzo silnie pobudza, zwiększa pewność siebie, odsuwa wszelkie zahamowania. Sprzyja irracjonalnym zachowaniom, które mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia i życia.

Amfetamina – nie powoduje uzależnienia fizycznego, bardzo silnie uzależnia psychicznie. Wywołuje pobudzenie psychoruchowe, zwiększa skłonność do agresji, hamuje apetyt, zwiększa ciśnienie.

Marihuana – narkotyk o najmniejszym potencjale szkodliwości, nie wywołuje uzależnienia fizycznego, jednak jej wpływ na psychikę jest różnie oceniany. Częste palenie marihuany powoduje trwałą spadek koncentracji, zaburzenia w logicznym myśleniu, zaburzenia w logicznym myśleniu, zaburzenia pamięci.

Ecstasy (MDMA) – zażywany najczęściej przy okazji festiwali muzycznych i imprez klubowych. Pigułki potęgują doznania słuchowe i wzrokowe, ale nie uzależniają fizycznie. **LSD** – narkotyk który wywołuje omamy i wyostrza percepcje. Przy częstym stosowaniu może powodować uszkodzenia mózgu, prowadzić do rozwoju psychoz i urojeń.

Heroina - efekt działania pojawia się niemal natychmiast i trwa od 6 do 8 godzin. Objawami są: początkowo uczucie euforii, następnie rozluźnienie, senność. Zniesienie bólu, spowolnienie perystaltyki jelit, zwolnienie oddechu, osłabienie koncentracji, silne zwięźenie źrenic.

Opium - to wysuszony sok z niedojrzałych makówek maku lekarskiego. Wprowadza w stan odprężenia, daje poczucie błogiego spokoju, znosi odczucia bólowe, oddala przykre myśli. Wyostrza zmysły słuchu, wzroku, zapachu.

Dopalacze - narkotyki wyjątkowo niebezpieczne dla zdrowia

Mogą być pochodzenia naturalnego, a są wśród nich preparaty ziołowe, zawierające głównie związki halucynogenne, np. te oparte na wyciągach z muchomora lub innych toksycznych grzybów lub roślin.

Dopalacze mogą być także pochodzenia syntetycznego. Mają działanie podobne do tego, jakie wykazują znane narkotyki. Wszystkie dopalacze stanowią zagrożenie dla życia, a lista niepożądanych objawów, jakie mogą wywołać jest bardzo długa. Nie ma narządu, którego nie można uszkodzić stosując nowe narkotyki. Do najmniej groźnych objawów zatrucia dopalaczami należą bóle głowy, bóle w klatce piersiowej, zaburzenia rytmu serca. Do poważniejszych, stanowiących już zagrożenie życia: zawał serca, udar mózgu, stany agresji, próby samobójcze.

Dopalaczy jest wiele, każdego roku powstają ich nowe odmiany. Najnowsze przykłady to:

- **Bath Salts** - Sole kąpielowe - powodują halucynacje, stan ostrej psychozy i wielką agresję.

Potocznie nazywane są „bathsalts” (ang. sól do kąpeli), ale z aromatycznymi kosmetykami nie mają nic wspólnego. To syntetyczne narkotyki, które mogą popychać do najbardziej odrażających zbrodni, takich jak niedawny akt kanibalizmu w Miami w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

Jest to narkotyk uniwersalny – można go wciągnąć, wstrzyknąć, zjeść i wypalić.

(<http://dziennikzwiazkowy.com/zdrowie/bath-salts-nie-sol-do-kapieli-a-grozenarkotyki/>)

- **Zombie Drug/ Flakka** - to nowy niebezpieczny narkotyk, który daje efekty podobne co "sole kąpielowe" (bath salt). Flakka jest potoczną nazwą dla substancji alfa -PVP, która ma działanie stymulujące i euforyczne. Jego inna nazwa to narkotyk zombie, ponieważ powoduje to, że po jego zażyciu ludzie stają się agresywni, dysponują wręcz nadludzką siłą i są odporni na ból. Ten niebezpieczny narkotyk, jest produkowany ze związku chemicznego narkotyku podobnego do amfetaminy. Działanie na organizm człowieka nie jest do końca poznane. Wiadomo, że poza efektami, które osoba przyjmująca je chce wywołać, ma też bardzo dużo działań niepożądanych: zwiotczenie mięśni, stany lękowe, wyniszczenie organów wewnętrznych już po kilkakrotnym zażyciu; najgroźniejsze są niebezpieczne zachowania po zażyciu tego środka, większość osób odbiera sobie życie lub ulega różnym wypadkom w związku z zażyciem.

<https://echodnia.eu/tag/nowy-narkotyk-flaka>.

Konsekwencje prawne zażywania narkotyków

W Polsce nie tylko posiadanie narkotyków jest nielegalne, ale również ich uprawa, produkcja, przechowywanie, dystrybucja, przerabianie, przetwarzanie i nabywanie przyrządów, które służą do nielegalnego wyrabiania substancji odurzających.

Na terytorium Polski zabrania się także obrotu narkotykami i środkami o działaniu narkotycznym.

Odpowiedzialność karną ponoszą również osoby, które uczestniczą w przygotowaniach do przemytu narkotyków i ich dystrybucji oraz właściciele dyskotek, pubów itp., na których ciąży

obowiązek informowania Policji o przestępstwach związanych z narkotykami, które dokonują się na terenie ich lokali. Sąd - oprócz pozbawienia wolności - może orzec kare w postaci nawiązki w wysokości do 50 tysięcy złotych w ramach przeciwdziałania narkomanii. Dzięki nowej ustawie, która weszła w życie 21 sierpnia 2018 roku, walka z dopalaczami stała się łatwiejsza, a kary za posiadanie takich substancji wyższe. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej wprowadziły szereg zmian, których celem jest ograniczenie procesu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Od dnia wejścia w życie ustawy, karane będzie samo posiadanie dopalaczy.

W przypadku **posiadania nowej substancji psychoaktywnej** (samo wprowadzenie pojęcia nowej substancji psychoaktywnej sprawia, że substancja na liście nielegalnych będzie pojawiać się znacznie szybciej) narazić się można nawet na 3 lata pozbawienia wolności. Za handel takimi środkami będzie zagrożone karą nawet do 12 lat więzienia. Lista substancji niedozwolonych, ma być nowelizowana w drodze rozporządzenia, w związku z tym cały proces będzie przebiegał zdecydowanie sprawniej, niż dotychczas. Substancje, które znajdą się na tej liście, będą powodowały takie same konsekwencje prawne, jak narkotyki. Osoby, które będą posiadały niewielkie ilości takich nieznanymi substancji na własny użytek nie będą mogły czuć się już bezpiecznie, również w tym przypadku może być zastosowana kara pozbawienia wolności, lub też inne środki karne.

W związku z nową ustawą, można więc stwierdzić, że **dopalacze w rozumieniu prawnym zostały zrównane z narkotykami**. Główni Inspektorzy Sanitarni będą zobowiązani do sporządzania raportów, dotyczących otrzymywanych zgłoszeń o zatruciach środkami zastępczymi, lub nowymi substancjami psychoaktywnymi. W związku z tym pojawia się również obowiązek zgłaszania do Państwowej Inspekcji Sanitarnej zdarzeń tego typu. Dzięki temu problem będzie jeszcze lepiej monitorowany, niż dotychczas.

Zgodnie z nowymi przepisami, osoby uzależnione od dopalaczy zyskają taką samą pomoc, jak te uzależnione od narkotyków. Ustawa przewiduje dla nich leczenie, rehabilitację oraz wsparcie psychologa. Sposoby oszukiwania opiekunów w sytuacji eksperymentowania z substancjami odurzającymi. W momencie kiedy **młodzież zaczyna eksperymentować z narkotykami**, często stara się to ukryć to przed rodzicami. Sposobów na to jest wiele. Strony internetowe oferują różne „gadżety”, które okazują się niestety przydatne również w takich sytuacjach.

Chowanie niebezpiecznych substancji przed okiem rodzica może się odbywać za pomocą np.: atrapy baterii, która wśród rodziców nie wzbudza wielkiego zainteresowania a w rzeczywistości może posiadać schowek, w którym można przechować niebezpieczną substancję. Innym tego typu przedmiotem jest szminka z podwójnym dnem. Handlarze potrafią chować towar w zaszywkach

zrobionych pod czapkami, sprzedają czapki w których są ukryte oferowane substancje. Specjalnie przerobione długopisy, breloki i inne przedmioty codziennego użytku.

Młody człowiek będzie szukał prywatności, może poprosić o zamontowanie zamka w drzwiach lub poprosi aby inni szanując jego prywatność pukali do drzwi przed wejściem do zamkniętego pokoju. W pokoju nastolatka mogą pojawić się zapachowe świece, dodatkowe odświeżacze powietrza, a także inne przedmioty maskujące zapach zażywanej substancji. Dodatkowo pod opieką zaczyna izolować się od rodziny, jego życie zaczyna być tajemnicą a ludzie w nim uczestniczący jego „prywatną sprawą”. Rodzice coraz mniej wiedzą o swoim dziecku.

Zmiany w zachowaniu:

- Nagłe zmiany nastroju, drażliwość, nieadekwatna euforia lub dysforia.
- Okresy nadmiernej aktywności, naprzemiennie z okresami apatii, braku chęci działania.
- Agresja słowna, fizyczna.
- Pogorszenie wyników nauczania, wagary.
- Łamanie zasad i norm funkcjonowania w domu i w otoczenia społecznym.
- Kłamstwa.
- Kradzieże drobnych kwot pieniędzy, w konsekwencji coraz bardziej wartościowych rzeczy.
- Ciągłe „gubienie” wartościowych przedmiotów tj.: telefony komórkowe, odtwarzacze, elementów garderoby, wartościowej biżuterii.
- Tajemnicze krótkie telefony, nagłe wyjścia z domu.
- Tajemnicze przesyłki, nieoczekiwane wizyty kuriera, lub „wycieczki” do paczkomatów.
- Zmiana rytmu snu i czuwania, duża aktywność nocą, kłopoty z dobudzeniem rano, sen trwający do późnego popołudnia.
- Okresy braku apetytu naprzemiennie z okresami objadania się.
- Przysypianie podczas codziennych czynności tj.: oglądania filmu, jedzenia posiłku.
- Przewlekły katar, ciągłe pocieranie nosa, spierzchnięte, popękane usta, choroby śluzówki
- Nagłe problemy ze zdrowiem, próby utajenia objawów.
- Unikanie kontaktu z rodzicami i opiekunami, przemykanie się do swojego pokoju, izolowanie się od otoczenia.

Zmiany w wyglądzie:

- Spadek wagi ciała

- Częste przeziębienia, przewlekły katar, krwawienia z nosa
- Zmiana postawy spowodowana bólami różnych części ciała
- Częste zniecierpliwienie na twarzy, widoczne rozdrażnienie związane z zaburzeniami pamięci oraz toku myślenia

- Przekrwione oczy
- Zwężone lub rozszerzone źrenice
- Bełkotliwa, niewyraźna mowa
- Nienaturalna, słodkawa woń oddechu, włosów, ubrania
- Zaniedbanie swojego wizerunku, nieprzestrzeganie higieny osobistej.

Najczęstsze **powody sięgania po narkotyki:**

- Ucieczka od problemów
- Nuda
- Poszukiwanie pobudzenia i nowych wrażeń
- Ciekawość
- Chęć przystosowania się do zdemoralizowanej grupy !!!

Co może powstrzymać młodzież przed zażywaniem narkotyków:

- Strach przed konsekwencjami zdrowotnymi
- Dezaprobata z bliskiego otoczenia
- Strach przed konsekwencjami prawnymi
- Posiadanie alternatywy, ciekawego hobby
- Brak pieniędzy na zakupy używek
- Złe doświadczenie z poprzednich prób
- Przekonanie że narkotyki rujną zdrowie człowieka
- Obawa przed uzależnieniem
- Obawa przed utratą kontroli nad sobą
- Właściwa komunikacja i relacje z rodzicami, poczucie bezpieczeństwa w domu rodzinnym.

Formy wejścia w posiadanie :

- Forma osobista – kolega „diler” ze szkoły, z klasy, z miejsca zamieszkania
- Własna produkcja polegająca na eksperymentowaniu z dostępnymi prawnie substancjami, w celu wyprodukowania substancji mającej cechy psychoaktywne (przepisy z Internetu)
- Nawiązywanie kontaktu przez Internet, poprzez fora i portale społecznościowe
- Internetowe zakupy „substancji kolekcjonerskich”, w konsekwencji odbieranie paczek kurierskich bezpośrednio w domu, w urzędzie pocztowym lub paczkomacie.